

דוד ויכברוד

חגיגת "הדרו ערד" בלובלין *

ליום השנה של רבי מאיר שפירא בלובלין זצ"ל

הדרו ערד... כל השנים... פרצה בקול אדיר מחריש אנשים מקהלת תלמידים... ישיבת חכמי לובלין... עת סיום רבי מאיר שפירא את חזונו בחגיגת סיום הש"ס של לומי דף היומי בחמשה עשר ב"שבת תרצ"א.

הפעם הראשונה בתולדות היהדות, חג ציבור של עשרות אלפי יהודים את חג שמחת תורה של בעל פה, כשיזום הרעיון עומד במרכז של היהדות הלומדת ומונח על המלאכה.

בראש השנה שנת תרפ"ה החל הצבור בלימוד דף היומי אלפי יהודים מתחנכים בתורה. בימינו נכנסו ונכנסות המשנה הראשונה.

מאימת קורין את שמע בערבין.

נפתח דף הדש בהיסטוריה ה"ישראלית אלפי שנים הגו ביום אחד דף גמרא אחד ואחיד בתקופה אחת שבע שנים לימוד יסודי מאונס הכללי באלפים שבע מאות ארבעים וארבע דפים גמרא.

בתחילה היסד רבי מאיר שפירא להציע את הצעתו כהצעה כלל ישראלית, על חפצו היה שהצעתו תיכנס בהסכמה כללית על כן העדיף להסיל את חובת הלימוד על הנוער בלבד, אולם בראותו כי הממלכה הולך וגובר וצירי ה"כנסיה הגדולה מתלהבים מרעיונו החליט תוך כדי ציבור להגיש את הצעתו כהצעה שתחייב את כלל ישראל, ללא הבדל גיל, את הפתח להצלחת רעיונו ביטא בנ"א אומן המפורסם בנוכחות גדולי

* מתוך הפרק על רבי מאיר שפירא ב"א מלובלין זצ"ל בספר "אריזו חלבון" שהופיע זה עתה.

הדרו, שהודמנו לפונדק קדוש זה בחינא, נככה היו דבריו:

מתחילה שניצנץ במוחי הרעיון של דף היומי הייתי רוצה להציע אותו מעל במת הכנסיה הגדולה אך ורק למען הצעירים. לא ח"למתי שהכנסיה תחליט על הלימוד עבור זקני הדור, אולם כשהתחלתי לדבר ארוכות וקצרות בדבר חזעלתי לימוד דף יומי — כי ל"דעתי חזעלתי רבה יש בזה אם בכל יום נלמד דף גמרא אחד על ידי רבבות יהודים. והוא מגיע השמימה — באה ההפתעה הגדולה שהרעיון עולמות, ממש, ר"כולם הסכימו פה אחד שהוא עובד כל ישראל וכו'. בהשלימך מסכת נידה ובסיומך כל הש"ס, שוב אחת מתחיל מברכות, וכל יום ראשון מתחילים עמך, ואין סוף ר"אין תכלית לשרשרת העולמית הזאת, נלגל חזר הוא נצחי ב"מרכבה העליונה.

הצעתו של רבי מאיר הכתה ג"ליום והדה נשמע למרחקים. בסינות הנידחות ביותר הדר הרעיון ל"לבות היהודים והם קיבלו עליהם ללמוד את דף היומי.

נוסף על החברות הותיקות ל"לימוד משניות, מדרש, עין יעקב, מנורת המאור" נוספה חברה חדשה בשם "לומדי דף היומי" ו"היא היא שכבשה את הלבבות ו"עשתה חייל גדודים גדודים הצטרפו לצבור הגדול של לומדי דף היומי, ערמות ערמות של דפי גמרא הצטברו מהם היקפה הסיר רמידה הענקית. דף היומי ע"לית ומצביע כל יהודי, כאחד מה"הישיגים הנעלים שזיכת פאר יש

אל והדרו רבי מאיר שפירא צ"ל את היהדות העולמית. החגיגות העממיות, שהתקיימו בכל אתר ואתר עם סיום מסכת אחת ממסכתות הש"ס, ההרגלים הפלסוליים שנאמרו על ידי המרא ראתרא, עסקנים ודרשנים, של שש ככות דתף להגביר את ל"מוד התורה ולהרמת קרנה כספיט במנין דפי המסכת נאספו ונשלחו לישיבת חכמי לובלין. באולם הגדול של הקהילה ה"יהודית בוורשא התקיים פעם ס"יום מסכת יבמות בהשתתפות הרב.

הדחק היה איום, אלפי יהודים נשארו מחוץ לאולם עקב חוסר מקום. מרגליות רבות הפיק הגאון ה"צעיר מאמרי פיו, שתגמים ואמרות חידודים והברקות נשמעו באותו מ"עמד המתרחות וההתלהבות של ההמונים הגיעו לשיא עת סיום רבי מאיר את נאמרו במאמר המ"פורסם:

תניא אמר רבי גמליאל, פעם אחת הייתי מהלך בקסינה וראי"תי ספינה אחת שנשברה והייתי מצטער על תלביד חכם שבה, ומגוז רבי עקיבא, זכשעליתי ב"יבשה בא וישב ודן לפני בהלכה, אמרתי לו: בני מי העלך? אמר לי דף של ספינה גודמן לי, וכל גל וגל שבא עלי נעניתי לו ראשי.

תקופה זו בה היו ומעלו חמ"נאים הקדושים האלה — אמר רבי מאיר שפירא — גחשבת כ"אחת התקופות הקשות ביותר ב"ל

זיי האומה הישראלית, בה אבדה היהדות את עצמאותה המדינית ו"מרכזה הרוחני, מלכות הרשעה ג"ורה עליה גזרות שלא יכלה ל"עמוד בהן. גדולי האומה החאספן לסכס עצה איר להציל את האומה מאבדון רוחני להציל את הקסינה הישראלית מטיביעה.

רבי עקיבא הקהל קהילות ר"לימד ברבים, עד שהצליח להחזיר את עטרת התורה ליושנה ולהע"מיד עשרים וארבע אלף תלמידים. רבי גמליאל בראותו כי ל"מות הכל עומדת היהדות על קר"קע מוצקת, ביקש לדעת את ה"סוד הגדול של רבי עקיבא, איך ובמה הצליח להעלות קרנה של התורה על כן כיוון את שאלתו לרבי עקיבא: בני מי העלך? כ"לומר, גלה לי את הסוד של הצ"לחת להעלות הרמה הרוחנית של האומה?

על זה השיבו רבי עקיבא: דף של ספינה גודמן לי, כלומר, ת"רופה פשוטה מצאתי והגנתי את לימוד דף היומי. ברבים, ועל ידי כך הרמתי את קרן התורה ואת קרנה של היהדות כולה.

אחד מנאמיו המוצלחים ביותר השמיע מעל במת הכנסיה הגדולה השניה של אגודת ישראל ב"ווינה, לסיום מסכת זבחים.

היה זה מיד אחרי הטבת ה"איום ביהודי חברנו. יד הפורעים מגעה בעשרות תלמידי הישיבה הגדולה בעלי חריסין במשנה ו"גמרא בנוכחותם של גאוני, צ"דיקים, אדמו"רים, מנהיגי העדה

ופרנסי הדור סיים את מסכת זב"חיס, דומיה שררה באולם ברגע שהרב הרגם את קולו ואמר:

סיימנו מסכת זבחים, די לנו ב"דס הובחים שבתברון זועק אלינו!!! — אנו מתחילים כעת במסכת מנחות... הגיע הזמן לברא למנוחה ולנחלה, ממתיחות רצי"נית הכניס אח"כ את הקהל ל"אירה של חג ועד מהרה הש"חלבו הצירים והאורחים למעגל ענקי והריקודים נמשכו עד שעה מאוחרת בלילה.

לשיא השמחה והחגיגות הגיע בחמשה עשר בשבט תרצ"א, בו ביום חל סיום הש"ס, מחזור ראשון.

אורחים רבים מסולין ומחוזה לה הגיעו לובלינה ליום הנוער, הכנות רבות נעשו לקראת חג התורה, הרב בעצמו ניצח על ה"חגיגה ועמל הרבה לשוות ליום זה חג עממי, תלמידי הישיבה נצטוו ללבוש את בגדי השבת, והרב בכבודו ובעצמו אמר כולו חג ושבת.

כשנתמלא האולם אורחים, מ"שמנה ומסלחה של היהדות הח"רדית, הופיע הרב במלוא הדר רתו וכידו, גמרא מסכת נידה, בצעדים איטיים התקרב למקום מקשבו הקבוע, סקר את תלמידיו ושאל בשלום האורחים, המקלה פתחה בשירים לובליניים, אורית חג שררה באולם הגדול, שטבל בים של אורות והתפשטה לתוך חוכה של לובלין היהודית, הרב עלה על הבימה, דיסדף בגמרא והגיע לדף האחרון, השתיקה ח"י

מוחלטת הופרעה על ידי ניגונו הנעים, המחול בעצבמה: תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום, וכו'. הקהל הצנקי עמד כמאובן, פניו היקרים והאציליים הביעו רוך ועודך, מלא חן וחסד היה האיש שאמר את הקדיש דרבנן אחרי הלימוד, דמעות רבות שפך על ידי ארון הקודש הפתוח. היתה לנו ההרגשה, כי ניבא ר"אינו יודע בדיוק מה ניבא, אימ"רותיו היקרות חדרו עמוק לתוך ליבותינו, לא במהרה הנשגבים שחרשו אתנו הרעיונות הנשגבים שחרשו חריש עמוק בחוכנו.

הדרו עלד כל הש"ס! משמיעה המקלה במנגינה המיוחדת ש"הותאמה לנוסח המקובל.

כשהמקהלה הוורת על המנגינה מצטרף אליה הקהל הרב בתוך האולם, וקול השיר נשמע ברחבי לובלין.

שעות על שעות נמשכו הריקור דים וההקפות בגמרות, ולא אמר אדם עייף אנכי, סעודת החג נמ"סכה עד לאור היום.

אף בסיום הש"ס מחזור שני הוחג ברוב פאר והדר ביום כ"ח סיון תרצ"ח. בישיבת חכמי לוב"לין, במעמד גדולי הדור, אולם ניכר היה, כי יוזם דף היומי איננו, כל פינה וכל יתד אומר יחמות, לא זכה רבי מאיר ל"השתתף בו, היהדות הדתית תססה עוד בפולין וביתר הארצות, ולי"מוד הדף, נמשך באותו ההת"להבות שקיבלה עליה ביום ג"תינחה.

סיום המחזור השלישי עמד בצל הגרדום שהקימו האנגלים בארץ ישראל, ואילו סיום המחזור ה"רביעי הוחג במדינת ישראל ה"עצמאית.